

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

14 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

judcători – Timofti Vladimir, Nicolaev Ghenadie, Alerguș Constantin, Toma Nadejda,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Procurorul General Adjunct, Serbinov Igor, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului militar al unității militare nr.06614 din 26 iulie 1950, în cauza penală privindu-l pe

Patruli Evdochim Chirilovici, născut în anul 1911 în satul Karpalivca, r-nul Akkerman, URSS, pînă la arest a domiciliat în s. Moscovei, r-nul Cahul, RSSM.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Tribunalului militar al unității militare nr.06614 din 26 iulie 1950, Patruli Evdochim Chirilovici a fost condamnat în baza art.58-1 lit. a) Cod penal al R.S.F.S.R. la 25 ani privațiune de libertate cu interdicție în drepturi pe termen de 5 ani, cu confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, Patruli Evdochim a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, avînd atitudine ostilă față de puterea sovietică și rămînînd să locuiască pe teritoriul temporar ocupat de către trupele germano-române, în iunie 1941 a stabilit legături strînse cu reprezentanții organelor represive ale autorităților de ocupație. Executînd dispozițiile acestora, inculpatul a fost preocupat de depistarea activiștilor sovietici și persoanelor care aveau o atitudine ostilă față de regimul de ocupație, i-a trădat pe patrioții sovietici. Astfel, inculpatul i-a denunțat pe activiștii sovietici Crutogolov Iacov, Cuharenco Serghei și alții, în total 10 oameni. Ulterior, inculpatul a făcut declarații în calitate de martor în instanța de judecată română, din care motiv aceștia au fost condamnați la diferite termene de pedeapsă. Odată cu retragerea armatei germano-române de pe teritoriul RSSM, în martie 1944, inculpatul a fugit în România, unde obținînd acte de identitate false, s-a stabilit permanent cu traiul pe teritoriul acestui stat și a locuit pînă la data arestării.

În cadrul ședinței judiciare Patruli Evdochim și-a recunoscut parțial vinovăția în cele incriminate și a afirmat că, peste scurt timp după venirea trupelor germano-române pe teritoriul s. Moscovei, el a fost chemat la jandarmeria română, unde i s-a cerut să semneze o cerere, întocmită din timp, în privința activiștilor sovietici. Inculpatul a precizat, că a semnat cererea în privința activiștilor, deoarece ei au luat parte la deschiaburirea și deportarea populației din sat, inclusiv și a părinților săi, însă a negat faptul că el personal i-ar fi denunțat. Inculpatul a susținut, că în calitate de martor în

instanța de judecată română în dosarul împotriva activiștilor sovietici nu a participat, declarațiile martorilor audiați în timpul anchetei preliminare sunt neîntemeiate. Inculpatul a mai susținut, că se declară vinovat doar de faptul, că a semnat acea cerere. În anul 1944 el a plecat în România unde s-a stabilit permanent cu traiul și a locuit pînă la data arestării.

3. Procurorul General Adjunct, Serbinov Igor, a declarat recurs în anulare, prin care, invocînd prevederile art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea sentinței Tribunalului militar al unității militare nr.06614 din 26 iulie 1950, cu încetarea procesului penal în privința lui Patruli Evdochim Chirilovici în baza art. 58-1 lit. a) Cod penal al R.S.F.S.R. și reabilitarea condamnatului, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

În susținerea celor menționate în textul recursului în anulare, Procurorul General Adjunct invocă faptul că, în conformitate cu art.6 pct.44) Cod de procedură penală prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată se înțelege încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru apărarea Drepturilor omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

În materialele dosarului lipsesc probe care ar confirma că inculpatul Patruli Evdochim ar fi desfășurat vreo activitate orientată spre prejudicierea capacității militare a URSS, independenței statale sau inviolabilității teritoriale a acesteia, așa cum prevede art.58-1 lit. a) Cod penal al R.S.F.S.R.

Alte probe, cu excepția declarațiilor inculpatului, în dosar nu există. Martori în cadrul ședinței judiciare nu au fost audiați, iar sentința a fost pronunțată numai în baza declarațiilor inculpatului. Afară de aceasta, instanța de judecată a încălcat flagrant dreptul inculpatului la apărare, examinînd cauza penală în lipsa apărătorului, deși în cazul dat participarea acestuia era obligatorie.

Astfel, recurentul consideră că condamnarea lui Patruli Evdochim pentru trădare de patrie constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată, întrucît a fost încălcat dreptul la un proces echitabil. Din acest motiv, hotărîrea judecătorească în cauză urmează a fi casată, cu încetarea procesului penal în privința lui Patruli Evdocim în temeiul art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, întrucît există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

4. Judecînd recursul în anulare declarat în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrile pronunțate, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărîrea judecătorească definitivă împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea pronunțată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „trădare de patrie”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, Patruli Evdochim a fost condamnat la 26 iulie 1950, prin sentința Tribunalului militar al unității militare nr. 06614 pentru trădare de patrie.

Conform art. 5³ alin. (2) al Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992, recursurile în anulare se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată prezența în speță a motivelor întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Patruli Evdochim în baza art. 58-1 lit. a) Cod penal al R.S.F.S.R., cu casarea acesteia și, în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, și cu reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Serbinov Igor, casează total sentința Tribunalului militar al unității militare nr.06614 din 26 iulie 1950, privind condamnarea lui **Patruli Evdochim Chirilovici** în baza art. 58-1 lit. a) Cod penal al R.S.F.S.R., cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia, în conformitate cu Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **14 iunie 2016**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Nicolaev Ghenadie

Alerguș Constantin

Toma Nadejda